

पंचायत विभाग
जिल्हा परिषद, चंद्रपूर.

माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५
अन्वये
१ ते १७ मुद्यांच्या माहितीचे मँनुअल.

माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ चे मॉन्युअलची अनुक्रमणिमा

अनुक्र.	विषय	पान क्रमांक
१	पंचायत विभागातील अधिकारी कर्मचारी यांची रचना	१
२	अधिकारी कर्मचारी यांना शासनाने ठरवून दिलेले कर्तव्याची सुचि	२ ते ३
३	योग्य मार्गाने निर्णय घेण्याचे प्रक्रीयेत अनुसरावयाची कार्यपद्धती.	४
४	अधिकारी/कर्मचारी यांना कर्तव्य पारपाडताना शासनाने ठरवून दिलेले प्रमाणके- मापदंड(दरमाह)(दौऱ्यांची माहिती)	५
५	कर्मचारी आपली कर्तव्ये पार पाडीत असतांना उपयोगात येतील असे नियम,विनियम,सुचना नियम पुस्तिका व अभिलेख	६
६	कार्यालयातील अभिलेखाचे विगतवारी नुसार विवरणपत्र	७
७	पंचायत विभाग व्हारे जिल्हा निधीतून पुरविण्यात येणाऱ्या अनुदानातून राबविण्यात येणाऱ्या योजनांची माहिती.	८ ते १०
८	पंचायत विभाग व्हारे शासन स्तरावरून पुरविण्यात येणाऱ्या अनुदानातून राबविण्यात येणाऱ्या योजनांची माहिती.	११ ते १२
९	अधिकारी व कर्मचारी यांचे पत्ते व भ्रमणधनी क्रमांक इत्यादी बाबत माहिती	१३
१०	संस्थेचे अधिकारी व कर्मचारी यांना नियमानुसार देण्यात येणारे मासिक परिश्रमिक व ते अदाकरावयाची पद्धत.	१४
११	मॉन्युअल १० ते १७ बाबत माहिती	१५

माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अन्वये १ ते १७ मुद्यांची माहिती.

मुद्दा क्रमांक १ :- पंचायत विभाग, जि.प.चंद्रपूरची रचना.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी

उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी(ग्राम पंचायत)

सहायक गट विकास अधिकारी

कनिष्ठ प्रशासन अधिकारी

विस्तार अधिकारी(पंचायत)

वरिष्ठ सहायक

कनिष्ठ सहायक

ग्राम विकास अधिकारी

ग्रामसेवक

माहितीचा अधिकार -२००५

विभागाचे नांव :- पंचायत विभाग, जिल्हा परिषद चंद्रपूर

मॅन्युअल क्रमांक २ ची माहीती

अ.क्र.	अधिनस्त असलेल्या अधिकारी कर्मचाऱ्यांचा हुद्दा	त्यांचे कर्तव्य(शासनाने/अधिकाऱ्यांने ठरवून दिलेले)
१	उप मु.का.अ.(पं.)	विभाग प्रमुख खात्याच्या तांत्रीक योजनेची अमलबजावणी करणे व कार्यालयीन प्रशासन
२	सहाय्यक गट विकास अधिकारी	१. कार्यालयीन कामकाजावर देखरेख व सनियत्रण ठेवणे, २. विभागातील प्राप्त नस्तीवर अभिप्राय नोंदवून मंजुरीच्या कार्यवाहीस प्रकरणे सादर करणे, ३. अपिल प्रकरणावर कार्यवाही करणे ४. तक्रारीचे अनुषंगाने ग्रामपंचायतीची तपासणी करणे.
३	कनिष्ठ प्रशासन अधिकारी	१. कार्यालयीन कामकाजावर देखरेख व सनियत्रण ठेवणे, २. विभागातील प्राप्त नस्तीवर अभिप्राय नोंदवून मंजुरीच्या कार्यवाहीस प्रकरणे सादर करणे, ३. कार्यालयीन टेबल निरिक्षण करणे, ४. जन माहिती अधिकारी म्हणुन कामे करणे
४	विस्तार अधिकारी (पं.)	१. ग्रामपंचायतीची चौकशी करणे, २. जिल्हा वार्षिक योजना नुसार अहवाल नियोजन विभागास सादर करणे, ३. मा. मु.का.अ./उप मु.का.अ.(पं.) यांचे निरिक्षण टिप्पणी तयार करणे, ४. शासनाकडून प्राप्त होणाऱ्या महत्वाचे निर्णयानुसार कार्यवाही करणे
५	वरिष्ठ सहाय्यक-१	टे-३ :- १. विभागीय चौकशी प्रकरणे, २. तत्संबंधाने न्यायालयीन प्रकरणे/अपील प्रकरणे,
६	वरिष्ठ सहाय्यक-२	टे-१२:- १. पंचायत समिती चिमुर, सिंदेवाही, नागभिड, वरोरा, भद्रावती जिवती, कोरपना व चंद्रपूर अंतर्गत प्राप्त सरपंच/उपसरपंच / सदस्य व सचिव यांचे तक्रारीवर कार्यवाही करणे. २. सरपंच/उप सरपंच व सदस्य अपात्रतेची प्रकरणे (महाराष्ट्र ग्रा.पं. अधि.१९५८ अंतर्गत सर्व कलमे) ३. उपरोक्त तालुक्यातील सरपंच/उपसरपंच/सदस्य अपील प्रकरणे, न्यायालयीन प्रकरणे, विवाद प्रकरणे ४.ग्रामपंचायत कर्मचाऱ्याचे तक्रारीबाबत. ५. ग्राम पंचायत विभाजन विघटन प्रकरणे व नविन ग्राम पंचायत निर्माती ६. जैवविविधता संबंधी प्रगती अहवाल व नस्ती हाताळणे
७	वरिष्ठ सहाय्यक-३	रिक्त
८	वरिष्ठ सहाय्यक-४	रिक्त
९	कनिष्ठ सहाय्यक-१	टे-२:- १. नेमणुका व पदोन्नती संदर्भात कार्यवाही करणे, २. बदल्याचा प्रस्ताव तयार करणे, ३. स्थायी करणे, ४. कालबद्ध पदोन्नती, ५. ज्येष्ठता यादी तयार करणे, ६. बिंदुनावली तयार करणे, ७. न्यायालयीन प्रकरणे, ८ ग्रामपंचायत कर्मचाऱ्याची सेवा जेष्ठता सुची तयार करणे, सदस्य बैठक भत्ता
१०	कनिष्ठ सहाय्यक-२	टे-१० :- १. सेवानिवृत्ती व कुंटूब निवृत्ती प्रकरणे , २. रजा रोखीकरण मंजूर करणे, ३. रजा प्रकरणे, ४. गट विमा योजना प्रकरणे , ५. भ.नि.नि. / डिसी.पी.एस प्रकरणे, ६. वैद्यकीय प्रतिपूर्ती प्रकरणे, ७. मुळ सेवापुस्तक पडताळणी, ८. कार्यालयीन आस्थापना
११	कनिष्ठ सहाय्यक-३	टे-९ :- १. जिल्हा निधीच्या योजना व बजेट तयार करणे, २.नैसर्गिक आपत्ती नस्ती/पुरापिडीत अनुदान ३. मुद्रांक शुल्क अनुदान, ग्रा.पं.उपकर / जमीन महसुल व जमीन समानिकरण अनुदाने, ४.गौण खनिज अनुदान, ५. आदर्श ग्रामसेवक पुरस्कार, ६. जिल्हा ग्राम विकास निधी,
१२	कनिष्ठ सहाय्यक-४	टे-६:- १. पंचायत समिती बलारपूर, राजुरा, ब्रह्मपुरी, पोभुर्णा, गोडपिपरी, मुल व सावली अंतर्गत सरपंच/उपसरपंच / सदस्य व सचिव यांचे तक्रार प्रकरणे २. सरपंच/उप सरपंच/ सदस्य यांचे अपात्रतेची प्रकरणे(महाराष्ट्र ग्रा.पं. अधि.१९५८ अंतर्गत सर्व कलमे) ३. उपरोक्त तालुक्यातील सरपंच / उपसरपंच / सदस्य अपील प्रकरणे, न्यायालयीन प्रकरणे, विवाद प्रकरणे. ४. मा. उप मु.का.अ. (पं.) यांनी वेळोवेळी सोपविलेली कामे

१३	कनिष्ठ सहाय्यक-५	टे-५:- १.संशयीत अफरातफर प्रकरणे,
१४	कनिष्ठ सहाय्यक-५	टे-४:- १. ग्रामपंचायत कर्मचा-याची संपुर्ण आस्थापना, २. गोपनिय अहवाल, ३. सर्वसाधारण पत्रव्यवहार
१५	कनिष्ठ सहाय्यक-७	टे- ५ :- १. आवक विभागाची कामे ३. मा. उप मु.का.अ. (पं.) यांनी वेळोबेळी सोपविलेली कामे
१६	ग्रा.वि.अ.-१	टे- १५ :-१. जन सुविधा योजना, २ अतिक्रमण बाबत कार्यवाही, ३. जाहिरात फलक बाबत कार्यवाही, ४. वार्षिक प्रशासन अहवाल व आर्थिक पहाणी, ५. ग्राम पंचायत कर व पाणी पट्टी
१७	ग्रा.वि.अ.-२	टे- १४:- १.स्थानिक निधी लेखा परिच्छेद, महालेखाकार परिच्छेद,व पंचायत राज समिती परिच्छेद नस्ती हाताळणे. २. ग्राम पंचायत स्तरावरील आपले सरकार कर्मचा-यांचे संपूर्ण कामे
१८	ग्रामसेवक-१	टे- १६ :- नागरी सुविधा, २. तिर्थ श्रेत्र विकास योजने अंतर्गत सर्व कामे, ३. डोगरी भागाचा विकास, ४. नाहरकत प्रमाणपत्र देणे, ५.स्मार्ट ग्राम योजना व त्या अनुषंगाचे इतर विषय, ६. अल्पसंख्यांक संबंधाने सर्व कामे,
१९	ग्रामसेवक-२	टे-१३ :- १५ वा वित्त आयोग व इतर वित्तीय आयोग २. ग्राम पंचायत भवन निर्लेखन करण्यासंदर्भात संपूर्ण कार्यवाही करणे.४.मातोश्री बाळासाहे ठाकरे योजना,
२०	ग्रामसेवक-३	रिक्त
२१	जिल्हा व्यवस्थापक (RGSA)	१. राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियानाचे कामकाजावर देखरेक ठेवण, २.पेसा मोबिलायझर यांचे मानधन व त्यासंबंधी कामे
२२	लेखापाल (RGSA)	१.राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियान अंतर्गत लेखाविषयक कामे
२३	लिपीक (RGSA)	राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियानाच्या संपुर्ण नस्ती सादर करणे
२४	जिल्हा व्यवस्थापक (पेसा)	१.राजुरा, कोरपना व जिवती या पेसा तालुक्यातील ५% अंबद्धनिधीचे कामे २.पेसा अंतर्गत गांव घोषित ची कामे

माहितीचा अधिकार २००५

विभागाचे नांव :- पंचायत विभाग, जिल्हा परिषद चंद्रपूर

मँचुअल क्रमांक ३ ची माहीती

३. योग्य मार्गाने निर्णय घेण्याचे प्रक्रीयेत अनुसरावयाची कार्यपद्धती.

१. वर्ग क मधिल कर्मचाऱ्यांना पदोन्नती देतांना अहता, पात्रता व ज्येष्ठता, गोपनिय अहवाल इ. तपासून पात्र ठरवून पदोन्नती देणे
२. शासकीय कामकाजाचे मुल्यमापन करून गोपनिय अहवाल लिहीणे
३. कर्मचाऱ्यांचे महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा जिल्हा सेवा (वर्तनुक) नियम १९६७ व (शिस्त अपील) नियम १९६४ मधिल तरतूदी नुसार शिस्तभंग विषयक कार्यवाही करणे.
४. वर्ग क मधिल कर्मचाऱ्यांना शासन निर्णय दिनांक २ मार्च, २०१९ नुसार ज्यां कर्मचा-यांनी सेवेची १०,२० व ३० वर्षे पूर्ण केली आहे त्यांना अहता, पात्रता व ज्येष्ठता इ. बाबी विचारार्थ घेवून सदर योजनेचा लाभ मंजुर करण्यांत येते.
५. ग्रामपंचायत कर्मचाऱ्याची सेवा जेष्ठता यादी प्रसिंध करणे.
६. ग्रामपंचायत स्तरावर योजना राबविणे व त्यांना निधी वितरीत करणे.
७. ग्रामपंचायत स्तरावरील तक्ररी निकाली काढणे.
८. ग्रामपंचायत स्तरावर आपले सेवा केंद्रामार्फत सेवा उपलंब्ध करून देणे.

केंद्रिय माहितीचा अधिकार- २००५

विभागाचे नांव :- पंचायत विभाग जि.प. चंद्रपूर

मन्युअल क्रमांक ४ ची माहीती

अ.क्र.	कार्यालय प्रमुखासह अधिनस्त अधिकारी हुद्दा	कर्तव्य पारपाडताना शासनाने ठरवून दिलेले प्रमाणके- मापदंड(दरमाह)						
		दौऱ्याचे दिवस	रात्रीचे मुक्का म	भेटी	कार्यालयीन दप्तर तपासणी	कामाची पहाणी तपासणी	कामाचे मुल्यांकन	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी(पं.)	१२	५	१२	१०	१०	-	-
२	विस्तार अधिकारी (पं.)	१०	५	१०	१०	-	-	-
३	ग्राम विकास अधिकारी	-	-	-	-	-	-	-
४	ग्रामसेवक	-	-	-	-	-	-	-

केंद्रिय माहितीचा अधिकार २००१५

विभागाचे नांव :- पंचायत विभाग जि.प. चंद्रपूर

मँन्युअल क्रमांक ५ ची माहीती

कर्मचारी आपली कर्तव्ये पार पाडीत असतांना उपयोगात येतील असे नियम,विनियम,सुचना नियम पुस्तिका व अभिलेख

१. जिल्हा परिषद पंचायत समिती अधिनियम १९६१
२. जिल्हा परिषदा पंचायत समिती लेखा संहिता १९६८
३. महाराष्ट्र ग्राम पंचायत अधिनियम १९५८
४. महाराष्ट्र नागरी सेवा नियम १९७९
५. महा. नागरी सेवा पदग्रहन अवधी स्वियेतर सेवा, निलंबन,बडतर्फी व सेवेतून काढून टाकणे १९८१
६. महाराष्ट्र नागरी सेवा निवृत्ती वेतन नियम १९८२
७. महाराष्ट्र नागरी सेवा रजा नियम १९८१
८. महाराष्ट्र नागरी सेवा व शर्ती नियम १९८१
९. महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा जिल्हा सेवा (वर्तनुक) नियम १९६७
१०. महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा जिल्हा सेवा (शिस्त व अपील) नियम १९६४
११. माहितीचा अधिकार अधिनियम -२००५
१२. महाराष्ट्र लोक सेवा हक्क अधिनियम -२०१५

केंद्रिय माहितीचा अधिकार २००५

विभागाचे नांव :- पंचायत विभाग जि.प. चंद्रपूर

मॅन्युअल क्रमांक ६ ची माहीती

कार्यालयातील अभिलेखाचे विगतवारी नुसार विवरणपत्र :-

आस्थापना शाखेतील अभिलेख ६ गडे पध्दतीप्रमाणे लावण्यात आलेला आहे. कार्यवाही झालेली प्रकरणे(नस्ती) केंद्रिय अभिलेखागारात जनत करून ठेवण्यात येतात. सदर प्रकरणे अभिलेखागारात खालील प्रमाणे वर्गवारी करून निरनिराळ्या रंगांच्या बस्त्यामध्ये ठेवण्यात आलेला आहे.

(अ)	लाल रंगाच्या बस्त्यामध्ये	-	कायमस्वरूपी
(ब)	हिरव्या रंगाच्या बस्त्यामध्ये	-	३० वर्षांकरीता
(क)	पिवळ्या रंगाच्या बस्त्यामध्ये	-	१५ वर्षांकरीता
(ड)	पांढऱ्या रंगाच्या बस्त्यामध्ये	-	५ वर्षांकरीता

उपरोक्त प्रमाणे कालावधी संपल्यानंतर अभिलेखाची यादी तयार करून सक्षम अधिकाऱ्यांची परवानगी घेऊन अभिलेख नष्ट केल्या जातो.

केंद्रिय माहितीचा अधिकार २००१५

विभागाचे नांव :- पंचायत विभाग जि.प. चंद्रपूर

मऱ्युअल क्रमांक ७ ची माहीती

पंचायत विभाग द्वारे जिल्हा निधीतून राबविण्यात येणाऱ्या योजनांची माहिती:-

पंचायत विभागाकडून शासनाव्वारे प्राप्त होत असलेल्या निधीतून खालील प्रमाणे ग्राम पंचायतीकरीता योजना राबविल्या जात असून सदर योजनेचा लाभ कशाप्रकारे घ्यावयाचा आहे या बाबतची सविस्तर माहिती खालील प्रमाणे आहे.

१.ग्राम पंचायतीकरीता घंटागाडी पुरविणे:-

" योजनेचे उद्देश	जिल्हयातील प्रत्येक ग्राम पंचायतीना गावांतील कचरा वाहुन नेण्याकरीता घंटागाडी पुरविण्यांत येईल. याकरीता एका ग्राम पंचायतीला एक याप्रमाणे घंटागाडी पुरविण्यांत येईल. घरात कामात, व्यवसायात, उद्योगात निरुपयोगी म्हणून बाजुला टाकल्या जाणा-या सेंद्रीय व असेंद्रीय वस्तुना काढुन टाकणे. गावांत तयार होणा-या घनकच-याचे व्यवस्थापण होणे आरोग्याच्या दृष्टिने आवश्यक आहे.गावातील कचरा प्रामुख्याने घरातच तयार होतो. कचरा गोळा करण्याची यंत्रणा ग्राम पंचायतीने प्रस्तावित करणे गरजेचे आहे. कच-यावर अंतिम प्रक्रियेसाठी सर्व प्रथम गावाबाहेर योग्य जागी अंतिम प्रक्रिया करणे आवश्यकआहे.गावात घनकच-याचे प्रमाण कमी असल्याने अश्या परिस्थितीमध्ये आर्थिक व्यवस्थापकिय दृष्ट्या त्याचे व्यवस्थापन सोपे व कमी खर्चाचे होउ शकेल याकरीता घंटागाडीची यत्रणेचा उपयोग केल्यास सोईचे होईल. घनकचरा व्यवस्थापन अंतर्गत १००% कचरा संकलन करता येईल. कच-यापासुन खत निर्माती सुध्दा करता येईल. गावातील सार्वजनिक व कोटुंबिक आरोग्य सुदृढ राखता येउन अनेक आजारावर मात करता येईल.
योजनेचे स्वरूप	घनकचरा व्यवस्थापनामुळे पर्यावरण संतुलीत राखुन ग्रामरस्थानांचे जिवनमान सुधारण्यास निश्चितच मदत होईल.
योजनेच्या अटि व शर्ती-	आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत असलेल्या तसेच आवश्यकतेनुसार / मागणीनुसार ग्राम पंचायतीला पुरवठा करता येईल. तरतुद निधीच्या मर्यादेत पात्र ग्राम पंचायती हे लाभार्थी असतील.

२.ग्राम पंचायतीना, गुरुदेव सेवा आश्रम मोझरी येथील मासिक पुरवठा करणे:-

" योजनेचे उद्देश	ग्राम पंचायती ना मासिक पुरविणे.
योजनेचे स्वरूप	ग्राम पंचायतीला राष्ट्र संताचे प्रबोधन करून ग्राम पंचायतीचा विकास करणे करीता गुरुदेव मासिक पुरवठा करणे.
योजनेच्या अटि व शर्ती-	मागणीच्या व तरतुद निधीच्या प्रमाणात गुरुदेव मासिक ग्राम पंचायतीना लाभ देण्यांत येईल. तरतुद निधीच्या मर्यादेत पात्र ग्राम पंचायती हे लाभार्थी असतील.

३.ग्राम पंचायतीना ५०% सुटिवर ब्लिंचींग पाडर पुरवठा करणे :-

" योजनेचे उद्देश	ग्रामीण भागातील जनतेस मिळणारे पिण्याचे पाणी शुद्ध स्वरूपात मिळणे ही एक अत्यावश्यक बाब आहे. पिण्याचे शुद्ध पाणी ग्रामस्थांना मिळावे म्हणुन पिण्याच्या पाण्याच्या शुद्धीकरणासाठी वापरण्यांत येणा-या टी.सी.एल.पावडर खरेदीसाठी ग्राम पंचायत फंड तथा पंचायत समिती फंडातुन तरतुद करण्यांत येत असते.किंवा जिल्हा परिषदेकडुन ग्राम पंचायतीना ब्लिंचींग पावडरचा पुरवठा करण्यांत येतो.दुषित पाण्यामुळे जलजन्य आजाराचा प्रादुर्भाव होउ नये याकरीता जि.प.स्तरावरून उपाययोजनाराबविली जात असुनसदर आजारावरमात करण्यासाठी जिल्हयातील ग्राम पंचायतीना मागणीनुसार पंचायत समिती मार्फत पिण्याच्या पाण्याचे स्त्रोतांची शुद्धीकरण करणे करीता ब्लिंचींग पावडर ५० % सुटिवर पुरवतील.
योजनेचे स्वरूप	ग्राम पंचायतीना ५०% सुटिवर ब्लिंचींग पावडर पुरविल्याने पाणी शुद्धीकरण करून लोकांचे आरोग्याची काळजी घेणे करीता ब्लिंचींग पावडर पुरवठा करणे.
योजनेच्या अटि व शर्ती-	पंचायत समिती मार्फत ग्राम पंचायतीकडुन आवश्यकतेनुसार ब्लिंचींग पावडरची मागणीनुसार तरतुद निधीच्या मर्यादेत ब्लिंचींग पावडरचा खरेदीकरीता पं.स. स्तरावर निधी वितरणाची कार्यवाही करण्यांत येते.

४.आदर्श ग्रामसेवक पुरस्कार योजना :-

" योजनेचे उद्देश	ग्रामीण भागात शासनाच्या विविध योजनेची अंमलबजावणी यशस्वीपणे करून ग्रामीण भागातील सर्वसामान्य जनतेचे राहणीमान उंचावण्यास व अडचणी सोडविण्यास सर्वतोपरी सहाय्य ठरणा-या ग्रामसेवकाची आदर्श ग्रामसेवक म्हणुन निवड जिल्हापरिषद स्तरावरून प्रत्येक गटातुन एक सर्वोत्कृष्ट ग्रामसेवक म्हणुन निवड झालेल्या ग्रामसेवकास मा.मु.का.अ. महोदयांचे स्वाक्षरीने प्रशस्तीप्रत्रक व सन्मान पदक देण्यांत येवुन सर्वोत्कृष्ट ठरलेल्या ग्रामसेवकांचा सत्कार करणे .
योजनेचे स्वरूप	सर्वोत्कृष्ट ग्रामसेवक म्हणुन निवड झालेल्या ग्रामसेवकास मा.मु.का.अ. महोदयांचे स्वाक्षरीने प्रशस्तीप्रत्रक व सन्मान पदक देण्यांत येवुन सर्वोत्कृष्ट ठरलेल्या ग्रामसेवकांचा सत्कार करणे .
योजनेच्या अटि व शर्ती-	शासन निर्णयाचे जोडपत्र / विहीत परिशिष्टातील बाबींचा (निकषाचा) विचार करून प्रत्येक ग्रामसेवकांने केलेल्या कामाचे मुल्याकंन करून सर्वोत्कृष्ट ठरणा-या ग्रामसेवकाची निवड करण्यासाठी मुल्यमापणाचे निकष व त्य अनुषगांने गुण देण्याची पृष्ठत सदरहु विहीत परिशिष्टाव्दारे गट विकास अधिकारी करतील. आदर्श ग्रामसेवक निवडीसाठी जिल्हा स्तरावरील शासन निर्णयानुसार गठीत समितीव्दारे एका प्रस्तावाची निवड करतील.

५. "मुद्रांक शुल्क अनुदानाचा ५०% हिस्सा ग्राम पंचायतीना देणे"

<p>"मुद्रांक शुल्क अनुदानाचा ५०% हिस्सा ग्राम पंचायतीना देणे" योजना कोणासाठी आहे?</p>	<p>ग्रामपंचायतीच्या विकासासाठी ग्रामपंचायतीकरीता आहे.</p>
<p>सदर योजनेचा लाभ ग्राम पंचायतीला कसा मिळतो?</p>	<p>महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ मधील नियम १० व कलम १५८ (४) मधील तरतुदीप्रमाणे जिल्हा परिषद यांनी कार्यवाही करून व देण्यात आलेल्या अनुदानाच्या रकमेतुन त्यांच्या क्षेत्र अधिकारातील ग्राम पंचायतीच्या ग्रामनिधीस राज्य शासनाने केलेल्या नियमांस अनुसरून ग्राम पंचायतीच्या क्षेत्र अधिकारात असलेल्या मालमत्तेचे हस्तांतरणासंबंधी मिळालेल्या मुद्रांक शुल्क अनुदानाच्या ५०% एवढी रक्कम अंशदान म्हणुन ग्राम पंचायतीस देण्यात येईल.</p>
<p>सदर योजनेकरीता लाभार्थी ग्राम पंचायती म्हणुन कशी निवड करता?</p>	<p>त्या-त्या पंचायत समिती अंतर्गत असलेले ग्रामपंचायतीच्या क्षेत्र अधिकारात असलेल्या मालमत्तेचे हस्तांतरणासंबंधी मिळालेल्या मुद्रांक शुल्क अनुदानातील ग्रामपंचायती</p>
<p>सदर ग्राम पंचायतीला कशा पध्दतीने लाभ दिल्या जातो.?</p>	<p>सह जिल्हा निबंधक तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी, चंप्रपूर यांचेकडून आर्थीक वर्षातील वसुल करण्यांत आलेल्या १% जिल्हा परिषद मुद्रांक शुल्काची दरमहा माहिती विहित नमुन्यात प्राप्त करून तरतूद निधिच्या प्रमाणात मा. मु.का.अ. महोदय यांचे मंजुरीने पंचायत समिती मार्फत ग्रामपंचायतीना अनुदान निधी वाटप केला जातो. गट विकास अधिकारी, ग्रामपंचायतीच्या क्षेत्र अधिकारात असलेल्या मालमत्तेचे हस्तांतरणासंबंधी मिळालेल्या १% मुद्रांक शुल्क अनुदानातील ग्रामपंचायतीची यादी दुय्यम निबंधक, कार्यालयाकडून प्राप्त करतील. मुद्रांक शुल्क अनुदानाच्या ५०% एवढी रक्कम जि.प. स्तरावरून प्राप्त रकमेच्या प्रमाणात अंशदान म्हणुन ग्रामपंचायतीस देतील.</p>
<p>ग्रामपंचायतीस प्राप्त निधीचे नियोजन कशा पध्दतीने करावे.</p>	<p>ग्रामपंचायतीस अंशदान म्हणुन प्राप्त झालेले अनुदान ग्रा.पं. च्या सामान्य फंडात जमा करून त्याबाबतचे नमुना ७ मध्ये पोचपावती जिल्हा परिषदेस सादर करणे, सदर निधीतुन जिल्हा ग्राम विकास निधीचे हप्ते अदा करणे, हातपंप व पाणी पुरवठा योजनाचे रक्कम अदा करणे इत्यादी विकासात्मक करता येतो.</p>

केंद्रिय माहितीचा अधिकार २००१५

विभागाचे नांव :- पंचायत विभाग जि.प. चंद्रपूर

मऱ्युअल क्रमांक ८ ची माहीती

पंचायत विभागावरे शासना कडून राबविण्यात येणाऱ्या योजनांचे विवरण:-

पंचायत विभागाकडून शासनाव्यारे प्राप्त होत असलेल्या निधीतून खालील प्रमाणे ग्राम पंचायतीकरीता योजना राबविल्या जात असून सदर योजनेचा लाभ कशाप्रकारे घ्यावयाचा आहे. या बाबतची सविस्तर माहिती खालील प्रमाणे आहे.

१) जनसुविधाअंतर्गत लहान ग्रामपंचायतींना विषेश अनुदान:-

योजनेअंतर्गत घ्यावयाची कामे	अ) ग्रामीण भागात दहन/दफन भुमिची व्यवस्था करणे,त्या सुस्थितीत ठेवणे व त्याचे नियमन करणे. ब) ग्राम पंचायत भवन/ कार्यालय.
योजनेचा लाभ घेण्यासाठी कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा-	पंचायत विभाग,जि.प.चंद्रपूर
काम करणारी यंत्रणा कोण आहे-	ग्राम पंचायत
योजनेचा लाभ घेण्यासाठी अर्ज कोणाकडे करावा लागतो-	गट विकास अधिकारी यांचे कडे ग्राम पंचायतीने मागणी नोंदवावी.
योजना घेण्यासाठी कोणत्या अटी आहेत-	ग्राम पंचायतीला स्वतःची ईमारत नसावी, ईमारत बांधकामासाठी जागा उपलब्ध असावी.
योजनेसाठी निधीची उपलब्धता	सदर योजना केंद्र पूरस्कृत असुन, केंद्र शासनाकडून ७५% व राज्य शासनाकडून २५% निधीची तरतुद करण्यात येते.

२) नागरी सुविधाअंतर्गत मोठ्या ग्रामपंचायतींना विषेश अनुदान:-

योजनेअंतर्गत घ्यावयाची कामे	या योजनेअंतर्गत ३००० वरील पात्र ग्रामपंचायतीना पर्यावरण विकास आराखडयासाठी एका वर्षात ५० लक्ष व ५ वर्षात प्रकल्प आराखडयासाठी २ कोटी रूपये मिळतील.
योजना कोणासाठी आहे	योजना ग्रामपंचायती साठी आहे.
योजनेचा लाभ घेण्यासाठी कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	पंचायत विभाग,जि.प.चंद्रपूर
काम करणारी यंत्रणा कोण आहे-	ग्राम पंचायत
योजनेचा लाभ घेण्यासाठी अर्ज कोणाकडे करावा लागतो-	गट विकास अधिकारी यांचे कडे ग्राम पंचायतीने मागणी नोंदवावी.
योजनेतील कामाची निवड कशी केली जाते-	जिल्हा नियोजन समितीमार्फत
योजनेसाठी निधीची उपलब्धता	सदर योजना जिल्हास्तरीय योजना असुन, जिल्हा नियोजन समितीमार्फत जिल्हा वार्षिक योजनेअंतर्गत निधीची तरतुद करण्यात येते.

३) ग्रामीण तिर्थक्षेत्र विकास कार्यक्रम :-

योजनेअंतर्गत घ्यावयाची कामे	तिर्थक्षेत्राकरिता पायाभुत सुविधा
योजना कोणासाठी आहे	क वर्ग तिर्थक्षेत्राकरीता
योजनेचा लाभ घेण्यासाठी कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	पंचायत विभाग, जि.प. चंद्रपूर व पंचायत समिती
काम करणारी यंत्रणा कोण आहे-	बांधकाम विभाग, जि.प. चंद्रपूर
योजनेचा लाभ घेण्यासाठी अर्ज कोणाकडे करावा लागतो-	पंचायत समिती
योजनेतील कामाची निवड कशी केली जाते-	जिल्हा परिषदेच्या स्थायी समिती मार्फत
योजनेसाठी निधीची उपलब्धता	सदर योजना जिल्हास्तरीय योजना असुन, जिल्हा नियोजन समितीमार्फत जिल्हा वार्षिक योजनेअंतर्गत निधीची तरतुद करण्यात येते

४) नमो ग्रामसचिवालय अनुदान:-

योजनेअंतर्गत घ्यावयाची कामे	ग्राम सचिवालय बांधकाम
योजना कोणासाठी आहे	ज्या ग्रामपंचायतीमध्ये वेगवेगळी कार्यालय आहेत अशा ग्रामपंचायतसाठी
योजनेचा लाभ घेण्यासाठी कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	पंचायत विभाग, जिल्हा परिषद, चंद्रपूर
काम करणारी यंत्रणा कोण आहे-	बांधकाम विभाग, जि.प. चंद्रपूर
योजनेचा लाभ घेण्यासाठी अर्ज कोणाकडे करावा लागतो-	पंचायत समिती
योजनेतील कामाची निवड कशी केली जाते-	जिल्हा परिषद स्तरावर
योजनेसाठी निधीची उपलब्धता	शासन स्तरावर रु. ५७ लक्ष तसेच अभिसरण निधी उपलब्धकरून सदर काम करता येते.

४) बाळासाहेब ठाकरे स्मृती मातोश्री ग्रामपंचायत बांधणी योजना:-

योजनेअंतर्गत घ्यावयाची कामे	ग्रामपंचायत भवन
योजना कोणासाठी आहे	ज्या ग्रामपंचायतीकडे ग्रामपंचायत भवन नाहीत अशा ग्रामपंचायतसाठी
योजनेचा लाभ घेण्यासाठी कोणत्या कार्यालयाशी संपर्क साधावा	पंचायत विभाग, जिल्हा परिषद, चंद्रपूर
काम करणारी यंत्रणा कोण आहे-	बांधकाम विभाग, जि.प. चंद्रपूर
योजनेचा लाभ घेण्यासाठी अर्ज कोणाकडे करावा लागतो-	पंचायत समिती
योजनेतील कामाची निवड कशी केली जाते-	शासन स्तरावर ग्रामपंचायतीचे प्रस्ताव सादर केल्यानंतर शासन स्तरावरून निवड केली जाते.
योजनेसाठी निधीची उपलब्धता	२००० लोकसंख्येपर्यंत २० लक्ष २००० चे वर २५ लक्ष अनुदान , कामाचे प्रमाणात उपलब्ध करण्यात येते.

राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियानाचा उद्देशः-

- १) शाश्वत विकासाची ध्येये (Sustainable Development Goals-SDGs) साध्य करण्यासाठी पंचायत राज संस्थांमध्ये सुप्रशासन क्षमता विकसित करणे.
- २) पंचायत राज संस्थांमधील, ग्रामपंचायत या तिस-या व निम्नतम स्तरावरील लोकप्रतिनिधींमध्ये नेतृत्व गुण विकसित करण्यासाठी क्षमता बांधणी करणे.
- ३) महत्वाच्या राष्ट्रीय समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी उपलब्ध साधन सामुग्रीचा पुरेशा प्रमाणात वापर, विविध योजनांचे अभिसरण (Convergance), आणि सर्वसमावेशक स्थानिक सुप्रशासनासाठी पंचायतींची क्षमता वृद्धीगत करणे.
- ४) पंचायत राज संस्थांच्या स्वतःच्या उत्पन्नाचे स्नोत वाढविण्यासाठी त्यंची क्षमता बांधणी करणे.
- ५) पंचायत राज व्यवस्थेमध्ये पारदर्शीपणा व उत्तरदायित्व आणण्यासाठी आणि लोकसहभाग वाढविण्यासाठी ग्रामसभांचे बळकटीकरण करणे.
- ६) भारतीय राज्य घटना व पेसा कायदा १९९६ मधील तरतुदी व उद्दिष्टे विचारात घेऊन पंचायत राज संस्थांना अधिकार व जबाबदा-यांचे हस्तांतरण करणे.
- ७) पंचायत राज संस्थांना प्रशिक्षण, सक्षमीकरण व मार्गदर्शन करण्यासाठी उत्कृष्ट संस्थांचे जाळे निर्माण करणे
- ८) पंचायत राज संस्थांमधील विविध पातळीवर क्षमता वाढीसाठी संस्थांना बळकटी देणे आणि त्यांना मुलभूत सुविधा, मानव संसाधनांची उपलब्धता आणि त्यांचे परिणामकारक प्रशिक्षण यांची दर्जेदार मानके साध्य करण्यासाठी सक्षमीकरण करणे.
- ९) पंचायत राज संस्थांमध्ये जबाबदार व पारदर्शक सुप्रशान, प्रशासकीय कार्यक्षमता व सेवेचा दर्जा सुधारण्यासाठी ई-गव्हर्नन्स व इतर तंत्रज्ञान आधारित उपाययोजना करणे
- १०) पंचायत राज संस्थांच्या शाश्वत विकासाची ध्येयपूर्ती (Sustainable Development Goals) व इतर कामगिरीची दखल घेवून प्रोत्साहनपर बक्षिसे देणे
- ११) प्रचार, प्रसार व प्रसिद्धीच्या माध्यमातून विविध क्षेत्रातील सर्व भागीदार घटकांची क्षमतावृद्धी करणे.
- १२) राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय संस्थांच्या माध्यमातून माहिती, संकल्पना व उपक्रमांची देवाणघेवाण करणे.
- १३) वरील उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची क्षमताबांधणी, पायाभूत सुविधांची निर्मिती, तांत्रिक सहाय्य, मनुष्यबळ उपलब्ध करून देणे.

केंद्रिय माहितीचा अधिकार २००५

विभागाचे नांव :- पंचायत विभाग जि.प. चंद्रपूर

मॅन्युअल क्रमांक ९ ची माहीती

अ.क्र.	विभाग प्रमुखासह त्यांचे अधिनस्त असलेले अधिकारी कर्मचारी	हुद्दा	पत्ता/फोन क्रमांक	परिश्रमीक एकूण	काम्पेनसे शन	शेरा
१	श्रीमती . मीना साळूऱ्ये	उपमु.का.अ.	९३७१६७११११	८१२००		
२	श्री. संजय नैताम	सहा.ग.वि.अ.	९४०५५०२६८६	६५१००		
३	श्री. गर्जेंद्र पोटदुखे	क.प्र.अ.	७०३००८२०३८	४७५००		
४	श्री. लोकेश वानखेडे	वरिष्ठ सहा.	९३७२४२७८०२	३८७००		
५	श्री. रवि वाघाडे	वरिष्ठ सहा.	८९५६७५४९९३	४७६००		
६	श्रीमती सुवर्णा चौधरी	कनिष्ठ सहा.	९५११८६३०५८	३०५००		
७	श्री. कालीदास अंगलवार	कनिष्ठ सहा.	८००७६६६७४४	३९८००		
८	श्री. सुशील मसराम	कनिष्ठ सहा.	७६२०८७६४३५	३७५००		
९	श्रीमती शाहीन शेख	कनिष्ठ सहा.	९८६०९४९४५५	३२३००		
१०	श्री. दिनेश घरोटे	कनिष्ठ सहा.	९६५७८६३५३४	३३३००		
११	श्री. विश्वनाथ चुधरी	कनिष्ठ सहा.	९५७९५२९५३६	२०५००		
१२	श्री. बंडु शेंडे	कनिष्ठ सहा.	९६८९८४७५१३	२०५००		
१३	श्री. मकरंद लिंगे	ग्रा.वि.अ.	९०२८९३७६९०	५५२००		
१४	श्री. प्रकाश शेंडे	ग्रा.वि.अ.	७५०७३७००६६	५५२००		
१५	कु.रुपाली नंदनवार	ग्रामसेवक	७७६८०९८९५०	४०८००		
१६	कु. भारती मेश्राम	ग्रामसेवक	९५७९७७२०८०	४०८००		
१७	कु. रोशनी मगरे,	व्यवस्थापक (RGSA)	८३०८९९५०६१	२६३००		
१८	श्री. दुर्वास पचारे	लेखापाल	९०४९७९०७७९	१८०००		
१९	कु. मंयुरी निनावे	लिपोक	९५५२८५३३०४	१२१३५		
२०	श्री. मनिष गणविर	व्यवस्थापक (पेसा)	९४०४८८७८५१	३७६००		
२१	श्री.अशोक नामेवार	वाहनचालक	९५४५९७२०३६	३२०००		
२२	श्रीमती ललिता लिंगे	परिचर	८९७५४८७३७५	२२९००		

केंद्रिय माहितीचा अधिकार २००१५

विभागाचे नांव :- पंचायत विभाग जि.प. चंद्रपूर

मऱ्युअल क्रमांक १० ची माहीती

संस्थेचे अधिकारी व कर्मचारी यांना नियमानुसार देण्यात येणारे मासिक परिश्रमिक व ते अदाकरावयाची पध्दत :-

जिल्हापरिषदे अंतर्गत पंचायत विभाग हा सामान्य प्रशासन विभागाचा उप विभाग असल्यामुळे पंचायत विभागातील कार्यरत कर्मचाऱ्यांचे वेतन हे उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी(सा.) यांचे अधिकार क्षेत्रात येत असून पंचायत विभागातील जिल्हास्तरावरील कर्मचाऱ्यांचे मासीक परिश्रमीक सेवार्थ पध्दतीने त्यांचे बँक खात्यात जमा करून अदा करण्यात येते.

तसेच पंचायत समिती स्तरावरील विस्तार अधिकारी (पं.), ग्राम विकास अधिकारी व ग्रामसेवक यांचे सुध्दा मासीक परिश्रमीक त्यांचे आस्थापनेनुसार पंचायत समिती स्तरावरून दरमाह सेवार्थ पध्दतीने वेतनाची रक्कम बँक खात्यात जमा करून अदा करण्यात येते.

केंद्रिय माहितीचा अधिकार २००१५

विभागाचे नांव :- पंचायत विभाग जि.प. चंद्रपूर

मँच्युअल क्रमांक १० ते १७ ची माहीती

अ.क्र.	योजनेचे नांव	योजनेचे निकष
२	मुद्रांक शुल्क अनुदानाचा ५० टक्के हिस्सा ग्राम पंचायतीना देणे	संबंधित ग्राम पंचायतीना त्यांचे विकास कामाकरीता निधी उपलब्द करून दिला जातो.
३	आदर्श ग्रामसेवक पुरस्कार देणे	ग्राम विकास अधिकारी व ग्रामसेवक यांना सेवेत उत्कृष्ट काम करण्यास प्रात्साहीत करण्या करीता शासनाचे निर्देशा नुसार निकषात बसणाऱ्या ग्राम विकास अधिकारी/ग्रामसेवक यांना पुरस्कार देण्यात येतो.
४	जि.प./पं.स. व सरपंच यांची कार्यशाळा आयोजित करणे	शासनांच्या विविध योजनांची ग्रामीणस्तरावर सर्व सरपंच/पंचायत समिती सदस्य व जिल्हा परिषद यांना माहिती होवून सर्व ग्रामीण भागातील लोकांना माहिती होण्यास व ग्रामीण भागात झालेल्या विकास कामाची माहिती होण्याकरीता जि.प./पं.स. व सरपंच यांची कार्यशाळा आयोजित करण्यात येते
६	ग्राम पंचायतीना गुरुदेव मासीक/अडाळटेकडी येथील आरोष विषयक मासीक पुरवठा करणे	ग्रामीण भागातील लोकांना वाचनाची सवय व्हावी व राष्ट्रपूरुषांची व सामाजीम बांधिकारीची जानिव व्हावी या उद्देशाने ग्राम पंचायतीना संबंधित संस्थेकडून मासीक खरेदी करून पं.स.मार्फत ग्राम पंचायतीना गुरुदेव मासीक/अडाळटेकडी येथील आरोष विषयक मासीक पुरवठा करण्यात येते.
७	ब्लिंचिंग पावडर पुरवठा करणे	ग्रामीण भागातील ग्रामस्थांना पीण्याचे स्वच्छ पाणी उपलब्द करून देण्याचे उद्देशाने ग्राम पंचायतीना पंचायत समिती मार्फत त्यांचे मागणी नुसार ब्लिंचिंग पावडरचा साठा पुरविण्यात येते.

उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पं)
जिल्हा परिषद, चंद्रपूर

मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांचे कार्यालय जिल्हा परिषद चंद्रपूर

Ph.07172-250660 , G-mail : dyceopzpchandrapur@gmail.com, Website : <https://zpchandrapur.maharashtra.gov.in>

क्रमांक/ पंचा./क.प्र.अ/माआ/
दिनांक :- /2024

प्रति,

उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, (सा)
जिल्हा परिषद, चंद्रपूर

विषय :- माहितीचा अधिकार अधिनियम- २००५ अन्वये १ ते १७ मुद्यांचे माहितीचे मँनुअल सादर करणेबाबत.

उपरोक्त विषयांचे अनुषगांने पंचायत विभाग, जि.प.चंद्रपूर अंतर्गत माहितीचा अधिकार अधिनियम- २००५ अन्वये १ ते १७ मुद्यांचे माहितीचे मँनुअल तयार करून यासोबत सादर करण्यांत येत आहे.

सहपत्र- मँनुअल

उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पं)
जिल्हा परिषद, चंद्रपूर